

Nr 35.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd till efterlevande till vissa vid en minexplosion omkomna personer; given Stockholms slott den 16 januari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att till en var av avlidne underofficerskorpralen Johan Albert Wahlströms föräldrar, Carl Oscar Wahlström och hans hustru Ida Wahlström, eller, så länge bägge leva, till dem gemensamt må från och med den 1 juni 1918 från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt understöd av 300 kronor,

dels ock att avlidne 2:a klass sjömannen Karl Wilhelm Karlssons moder, änkan Edla Lovisa Nyström må, så länge hon lever ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor, att likaledes utgå från och med den 1 juni 1918.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16
januari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

Vid en den 6 maj 1918 av besättningen å vedettbåten nr 13 företagen desarmering av en i Västervik ilandfluten mina inträffade, att minan exploderade, varvid tio personer dödades. Såvitt utrönas kunnat, har vid desarmeringen av minan någon vårdslöshet icke legat flottans personal till last, utan måste den inträffade söndersprängningen av minan betraktas såsom ren olyckshändelse.

I proposition (nr 332) till 1918 års riksdag har lämnats redogörelse för de ersättningar, som jämlikt gällande författningar utgått till efterlevande till vissa av de vid omförmälda minexplosion omkomna personerna; och har i propositionen hemställts om riksdagens medgivande därtill, att understöd jämlikt grunderna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete finge beredas efterlevande till övriga vid omförmälda minexplosion omkomna, som författningsenligt icke varit berät-

tigade till ersättning, men beträffande vilka ömmande omständigheter ansetts föreligga. Denna proposition blev av riksdagen bifallen.

Vid ifrågavarande minexplosion omkommo, bland andra, underofficerskorpralen vid 10:e matroskompaniet vid flottans station i Stockholm nr 90 Johan Albert Wahlström samt 2:a klass sjömannen vid samma kompani nr 103 Karl Wilhelm Karlsson. Jämlikt gällande författningar har enligt riks försäkringsanstaltens beslut begravningshjälp utgått för den förre med 180 kronor och för den senare med 140 kronor 68 öre. Däremot har riks försäkringsanstalten, då av införskaffad utredning icke framgått, att Wahlströms föräldrar, Carl Oscar Wahlström och hans hustru Ida Wahlström i Värnamo, varit av sin avlidne sons arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende, funnit någon livränta författningens enligt icke kunna tillerkännas dem. Av enahanda anledning har enligt riks försäkringsanstaltens beslut, som efter anförda besvär fastställts av försäkringsrådet, någon livränta icke kunnat tillerkännas Karlssons moder, änkan Edla Lovisa Nyström, född Karlsson, i Karlsborg, Årstaskog.

Bemälda efterlevande efter Johan Albert Wahlström och Karl Wilhelm Karlsson hava nu i särskilda till Kungl. Maj:t ingivna skrifter anhållit om understöd i form av livränta eller annorledes.

Sedan marinförvaltningen och statskontoret avgivit särskilda utlåtanden över dessa ansökningar — därvid ämbetsverken beträffande Wahlströms föräldrar hemställt, att dessa måtte tilldelas ett understöd för en gång av 1,000 kronor, att utgå från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter, men avstyrkt bifall till den av Karlssons moder gjorda ansökningen — har jag, då det för ett tillförlitligt bedömande av frågan, huruvida och i vilken utsträckning bemälda efterlevande till underofficerskorpralen Wahlström och 2:a klass sjömannen Karlsson borde av billighetsskäl ifrågakomma till erhållande av understöd, syntes erforderligt, att ytterligare utredning verkställdes, genom ämbetsskrivelse den 21 november 1919 anmodat statskontoret att införskaffa sådan utredning samt att inkomma med denna utredning och det förnyade utlåtande i ärendet, vartill statskontoret kunde finna anledning.

Med föranledande härav har statskontoret med skrivelse den 23 december 1919 överlämnat av ämbetsverket införskaffad ytterligare utredning rörande underofficerskorpralen Wahlströms föräldrars och 2:a klass sjömannen Karlssons moders ekonomiska förhållanden, deras möjlighet att

för närvarande och för framtiden försörja sig samt huruvida de i sistnämnda avseende finge eller kunde vänta någon hjälp av sina barn m. m.

Av handlingarna inhämtas:

beträffande *Wahlströms föräldrar*: mannen Wahlström, som är född 1847, innehar plats såsom portvakt mot en årlig avlöning av omkring 1,300 kronor. Hustrun Wahlström, född 1868, är sjuklig. I hemmet bo dessutom makarnas enda återstående barn, Karl Erik Wahlström, och hans hustru samt två fosterbarn, resp. 18 och 10 år gamla. Bemälda Karl Erik Wahlström är oförmögen att fullt försörja sig och sin hustru. Den nu avlidne sonen Johan Albert Wahlström har under sin livstid bisträckt föräldrarna med 225 kronor till betalning av köpeskillingen för den stuga, de nu bebo, och synes även i övrigt hava varit ett stöd för föräldrarna;

beträffande *Karlssons moder*: hon är född 1867 och änka sedan år 1917. På grund av sjuklighet är hon oförmögen att genom arbete själv försörja sig. Under tiden närmast före sin död hade den nu avlidne sonen Karl Wilhelm Karlsson sökt att, i den mån det varit honom möjligt, vara modern behjälplig i hennes arbete för sitt uppehälle. Någon ekonomisk hjälp kan hon icke förvänta av sina återstående barn, två gifta döttrar, vilka själva befinna sig i fattiga omständigheter.

På grund av sålunda inhämtade upplysningar har statskontoret i berörda skrivelse den 23 december 1919 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att till en var av makarna Wahlström eller, så länge bägge leva, till dem gemensamt finge, räknat från och med den 1 juni 1918, från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt understöd av 300 kronor, dels ock att änkan Nyström finge från och med sistnämnda dag under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd från allmänna indragningsstaten å samma belopp.

Departements-
chefens
yttrande.

Vad i detta ärende förekommit synes mig, i likhet med statskontoret, giva vid handen, att starka billighetsskäl tala för att — förutom den begravningshjälp, som författningsenligt utgått för vid ifrågavarande minexplosion omkomne underofficerskorpralen Johan Albert Wahlström och 2:a klass sjömannen Karl Wilhelm Karlsson — årliga understöd beredas Wahlströms föräldrar och Karlssons moder. Mot det av statskontoret i sådant avseende tillstyrkta beloppet av 300 kronor, eller enahanda belopp, som föreslagits för efterlevande till vissa vid kanonbåten Gunhilds minsprängning omkomna, vid flottan fast anställda personer, har jag icke något att erinra.

Jag anser mig i detta sammanhang böra nämna, att av de medel, som av vissa fartygsrederier i Göteborg skänkts för att tillgodokomma dem av flottans personal, som under arbetet för skyddandet av rikets neutralitet samt säkerställandet av handelsjöfarten mot minfaran utefter rikets kuster skadats, och behövande anhöriga efter dem, som under samma arbete förolyckats, genom kungl. brev den 4 juli 1919 tilldelats makarna Wahlström 700 kronor och änkan Nyström samma belopp. Dessa belopp hava emellertid endast kunnat tjäna såsom en tillfällig hjälp och utesluta naturligen icke behovet av nu ifrågasatta årliga understöd.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

dels att till en var av avlidne underofficerskorpralen Johan Albert Wahlströms föräldrar, Carl Oscar Wahlström och hans hustru Ida Wahlström, eller, så länge bägge leva, till dem gemensamt må från och med den 1 juni 1918 från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt understöd av 300 kronor;

dels ock att avlidne 2:a klass sjömannen Karl Wilhelm Karlssons moder, änkan Edla Lovisa Nyström må, så länge hon lever ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor, att likaledes utgå från och med den 1 juni 1918.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henning Ohman.